

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่านายจ้างจะให้ลูกจ้างทำงานจำนวนมากขึ้น ทั้งในภาคการผลิตหรืองานสำนักงาน เพื่อประโยชน์ในการแข่งขันทางธุรกิจของนายจ้างทั้งสิ้น ในการทำงานลูกจ้างจะต้องทำงานในสภาวะสภาพแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดการเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายได้ตลอดเวลา อันเกิดจากเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานของนายจ้าง หรือผลกระทบจากการทำงานที่ไม่ถูกต้องหรือถูกวิธีของตัวลูกจ้างเอง โดยการเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย ที่เกิดจากการทำงานของลูกจ้างย่อมเป็นผลรวมค่าที่อาจเกิดขึ้นได้ ส่งผลให้ลูกจ้างขาดรายได้ในการดำรงชีพของตนเองและครอบครัว

จากปัญหาดังกล่าวทำให้หลายประเทศต้องมีการแก้ไขและป้องกันปัญหา โดยการออกกฎหมายมาเพื่อคุ้มครองลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากการทำงาน จึงมีแนวความคิดที่ต้องการให้มีการชดเชยหรือทดแทนความสูญเสียต่าง ๆ ที่เกิดจากลูกจ้างที่ได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงาน แต่ในการเรียกค่าเสียหายลูกจ้างจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าการประสบอันตรายนั้นไม่ได้เกิดจากความประมาทเลินเล่อของตนเอง ซึ่งเป็นการยากที่ลูกจ้างจะกระทำได้ เนื่องจากการฟ้องร้องนายจ้างเพื่อเรียกค่าเสียหายนั้น ต้องใช้เวลานานและมีค่าใช้จ่ายที่สูง ประกอบกับยังเป็นการทำลายความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและตัวลูกจ้าง

ในระยะเวลาต่อมาจึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนายจ้างต่อการทำงานของลูกจ้าง โดยนำหลักความรับผิดชอบโดยเคร่งครัดของนายจ้างมาใช้ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน ลูกจ้างไม่ต้องพิสูจน์อีกต่อไปว่าความประมาทเลินเล่อเกิดจากฝ่ายใดกระทำให้เกิดขึ้น นายจ้างย่อมมีหน้าที่ในการดูแลรักษาพยาบาลลูกจ้างตามความจำเป็น เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันในการทำงานให้แก่ลูกจ้าง

ในอดีตภาครัฐได้พยายามให้ความคุ้มครองและให้สิทธิประโยชน์กับลูกจ้างต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การออกกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กฎหมายประกันสังคม และกฎหมายเงินทดแทน เป็นต้น เพื่อเป็นหลักประกันแก่ลูกจ้าง ให้เป็นไปตามมาตรฐานและทัดเทียมนานาประเทศ อันทำ

ให้ลูกจ้างที่ได้รับความเดือดร้อนจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงาน สามารถมีรายได้ในการเลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัวต่อไปได้

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันประเทศไทย ได้มีการออกกฎหมายเงินทดแทนเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้เบาบางลงแล้ว โดยกำหนดเงินทดแทนขึ้นมาเพื่อให้ลูกจ้างได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือ และเป็นخذความไม่แน่นอนที่จะเรียกค่าเสียหายเมื่อตนเองเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย เนื่องจากการทำงาน

แม้ว่าจะมีกฎหมายเงินทดแทนเพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือลูกจ้างแล้ว แต่ยังปรากฏว่ามีลูกจ้างจำนวนมากยังไม่ได้รับความคุ้มครองและได้รับเงินทดแทนตามกฎหมาย เนื่องจากปัญหาการตีความการประสบอันตรายใด ที่เกิดเนื่องจากการทำงาน หรือป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่นายจ้าง หรือตามคำสั่งของนายจ้าง หรือปัญหาการตีความการเจ็บป่วยของลูกจ้างว่ากรณีใดเป็นโรคที่เกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือเนื่องจากการทำงาน ซึ่งเมื่อนายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายให้แก่ลูกจ้าง ซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงานแล้ว ยังมีปัญหาในการจ่ายเงินทดแทนต่อไปอีกว่า การจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานนั้น เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่ และเมื่อลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือสูญหาย สามีหรือภรรยา ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างจะต้องเป็นสามีหรือภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

เมื่อมาพิจารณาในส่วนข้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทน พบว่ากฎหมายเงินทดแทนมีการบัญญัติข้อยกเว้นไว้อยู่ 2 ประการ คือ ลูกจ้างเสพของมีนเมาหรือสิ่งเสพติดอื่นจนไม่สามารถครองสติได้ หรือลูกจ้างจงใจให้ตนเองประสบอันตรายหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนประสบอันตรายนั้น ที่เป็นสาเหตุให้ลูกจ้างไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเงินทดแทน ทั้งที่ลูกจ้างสมควรได้รับความคุ้มครองต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากลูกจ้างได้ทำงานตอบแทนนายจ้างตามหน้าที่และประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่นายจ้างทั้งสิ้น

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่ากฎหมายเงินทดแทนฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีปัญหาทั้งการจ่ายเงินทดแทนแก่ลูกจ้าง และปัญหาในข้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้าง ควรมีการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมข้อยกเว้นในการจ่ายเงินทดแทนให้ชัดเจน เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ในการจ่ายเงินทดแทนและข้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทนที่ชัดเจน ให้มีความเหมาะสม และเป็นธรรมแก่ลูกจ้างหรือบุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินทดแทน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาเกี่ยวกับเงินทดแทนและการจ่ายเงินทดแทน
2. เพื่อศึกษามาตรการในการให้ความคุ้มครองลูกจ้างในการจ่ายเงินทดแทนและช้อยกเว้นในการจ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายเงินทดแทนของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในเรื่องการจ่ายเงินทดแทนและช้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายเงินทดแทน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเงินทดแทนในเรื่องการจ่ายเงินทดแทนและช้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทน

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยทางวิชาการ คำพิพากษาศาลฎีกา เอกสารราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาเกี่ยวกับเงินทดแทนและการจ่ายเงินทดแทน รวมถึงมาตรการในการให้ความคุ้มครองลูกจ้างในการจ่ายเงินทดแทนและช้อยกเว้นในการจ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายเงินทดแทน โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายเงินทดแทนในการจ่ายเงินทดแทนและช้อยกเว้นในการจ่ายเงินทดแทนให้ลูกจ้างได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม

1.4 สมมุติฐานของการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 แม้ว่าจะได้มีการประกาศใช้มานานพอสมควรแล้ว แต่ปรากฏว่ามีลูกจ้างจำนวนมากที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง เนื่องจากกฎหมายถือว่าไม่ได้เป็นการเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน และยังมีช้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทนในกรณีที่ลูกจ้างมีส่วนทำให้เกิดตนเองประสบอันตราย ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการตีความในการจ่ายเงินทดแทน ซึ่งส่งผลให้ลูกจ้างไม่ได้รับความคุ้มครองในแต่ละประเภทตามกฎหมาย ทั้งที่ลูกจ้างสมควรได้รับ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุง และแก้ไขกฎหมายเงินทดแทนในเรื่องการจ่ายเงินทดแทนและช้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทน เพื่อให้ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมต่อไป

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) กล่าวคือ จะเป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจาก ตำรา วารสาร เอกสารวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางกฎหมาย ความเห็นของนักนิติศาสตร์ คำพิพากษาของศาล ข้อมูลทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องในการตีความข้อยกเว้นในจ่ายเงินทดแทน รวมถึงวิเคราะห์กฎหมายเงินทดแทนของประเทศไทย เปรียบเทียบกับมาตรฐานแรงงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาเกี่ยวกับเงินทดแทนและการจ่ายเงินทดแทน
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการในการให้ความคุ้มครองลูกจ้างในการจ่ายเงินทดแทนและข้อยกเว้นในการจ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายเงินทดแทนของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาในเรื่องการจ่ายเงินทดแทนและข้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทนตามกฎหมายเงินทดแทน
4. ทำให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเงินทดแทนในเรื่องการจ่ายเงินทดแทนและข้อยกเว้นการจ่ายเงินทดแทน